

## Hulevesiturvariskien alustava arviointi

Yhdyskuntalautakunta 11.11.2025 § 176  
688/10.03.01.02/2025

Valmistelija ympäristötarkastaja Iina Lampi ja ympäristöpäällikkö Elina Laukkanen

### Asia

Lain (620/2010) ja asetuksen (659/2010) tulvariskien hallinnasta mukaan kunnat vastaavat hulevesitulvariskien hallinnan suunnittelusta. Kunnan on tehtävä kuuden vuoden välein hulevesitulvariskien alustava arviointi ja tällä perusteella nimetä merkittävät hulevesitulvariskialueet tai todeta, ettei kunnassa ole tällaisia alueita. Kunnan tulee tehdä päätös ja toimittaa tieto päätöksestä ELY-keskukselle. Nimeämispäätökseen ei saa hakea erikseen muutosta valittamalla. Lempäälän kunnan aiemmat arvioinnit ovat valmistuneet vuosina 2012 ja 2019. Aikaisempien arviointien yhteydessä ei ole tunnistettu merkittäviä hulevesitulvariskialueita. Lempäälän kunta on toteuttanut viimeisimmän arvioinnin sille asetetun määräajan (22.12.2024) jälkeen. Mikäli kunta nimeää alueelleen merkittäviä hulevesitulvariskialueita, on näille alueille laadittava tulvavaara- ja tulvariskikartat joulukuuhun 2025 mennessä ja hulevesitulvariskien hallintasuunnitelmat joulukuuhun 2027 mennessä.

### Hulevesitulvat ja niiden merkittävyys

Hulevesitulvalla tarkoitetaan taajaan rakennetulla alueella maan pinnalle tai muille vastaaville pinnoille kertyvää sade- tai sulamisvettä. Hulevesitulvien alustavassa arvioinnissa otetaan huomioon harvinaisista rankkasateista (1 %, noin kerran sadassa vuodessa) aiheutuvat tulvat rakennetuilla alueilla sekä vesistöä pienempien uomien tulviminen. ELY-keskus vastaa alueellaan vesistötulvien arvioinnista ja vesistötulvien hallintasuunnitelmista.

Hulevesitulvariskin merkittävyyttä arvioitaessa otetaan huomioon tulvan todennäköisyys ja lain (620/2010) 8 §:ssä esitetyt yleiseltä kannalta katsoen vahingolliset seuraukset. Yleiseltä kannalta merkittävänä hulevesitulvana pidetään esimerkiksi:

- tulvaa, joka aiheuttaa yli 500 asukkaan evakuoimistarpeen
- tulvaa, jossa kunnan ainoa tai useita terveydenhuoltorakennuksia, huoltolaitosrakennuksia, kouluja tai lasten päiväkoteja sijaitsee tulvan peittämällä alueella
- tulvaa, joka aiheuttaa vedenjakelun pitkäaikaisen keskeytymisen
- tulvaa, joka aiheuttaa jäteveden puhdistamon tai jätevesiverkoston toiminnan häiriintymisen pitkäaikaisesti terveyttä uhkaavalla tavalla
- tulvaa, joka sijaitsee alueella, jossa on yhteiskunnan toimintojen jatkuvuuden kannalta merkittäviä elintarvike- ja lääketeollisuuskohteita
- tulvaa, joka aiheuttaa merkittävien voimalaitosten, sähköasemien tai tietoliikenneyhteyksien toiminnan pitkäaikaisen keskeytymisen
- tulvaa, joka aiheuttaa useiden tärkeiden tie- tai rautatieosuuksien katkeamisen
- tulvaa, jonka peittämällä alueella sijaitsee useita AVI:en luvittamia kohteita tai useita suojeltuja rakennuksia, joille aiheutuisi tulvasta merkittävää vahinkoa.

Yksittäiseen vahinkokohteeseen liittyvien omaisuusarvojen suuruus ei ole arvioinnissa ratkaisevaa, vaan merkittävälle tulvariskialueelle tunnusomaista

on suuri yksittäisten vahinkokohteiden lukumäärä ja sen perusteella merkitys myös yleiseltä kannalta.

Merkittävien hulevesitulvariskialueiden lisäksi tulvariskien alustavan arvioinnin yhteydessä voidaan tunnistaa alueita, joilla tulvariski on merkittävän hulevesitulvariskialueen kriteerejä vähäisempi ja joille ei ole perusteltua soveltaa kaikkia lainsäädännössä määrättyjä tulvariskien hallinnan suunnittelutoimenpiteitä. Kuntien vastuulla on huolehtia hulevesitulvariskien hallintaa palvelevasta suunnittelusta myös muilla kuin nimetyillä merkittäville hulevesitulvariskialueilla.

#### Alustavan hulevesitulvariskien arvioinnin toteutus

Alustavan hulevesitulvariskien arvioinnin päivityksen toteutuksesta vastasi Lempäälän kunnan ympäristönsuojelu. Arviointia tehtiin yhteistyössä yhdyskunnan palvelualueen muiden yksiköiden (infrapalvelut ja kaavoitus) sekä Lempäälän Vesi Oy:n kanssa. Lisäksi arvioinnin yhteydessä hyödynnettiin Pirkanmaan ELY-keskukselta (liikenne- ja infrastruktuuri-vastuualue, vesitalousasiantuntijalta) saatuja tietoja.

Hulevesitulvariskien alustavaa arviointia toteutettiin Suomen ympäristökeskuksen päivitetyn (28.3.2024) yleispiirteisen hulevesitulvakartan avulla. Paikkatietotarkastelun perusteella tarkasteltiin tiettyjen kohteiden (mm. asutusalueet > 500 asukasta, terveyskeskukset, hoitolaitokset, koulut, päiväkodit, energiatuotantolaitokset, ympäristölupakohteet) sijoittumista tulvan peittämille alueille. Arvioinnin tueksi toteutettiin kyselyt Pirkanmaan ELY-keskukselle, infrapalveluille, kaavoitukselle ja Lempäälän Vedelle. Lisäksi tiedusteltiin erikseen hulevesitulvariskien tilannetta voimalaitosten ja sähköasemien osalta. Lempäälän Vesi Oy ja yhdyskunnan palvelualueelta infrapalvelut vastaavat Lempäälän kunnan alueella hulevesien hallintaan ja johtamiseen liittyvistä toimista, jonka vuoksi heidän kanssa järjestettiin vielä erillinen palaveri hulevesitulvien tunnistamisen ja hulevesien hallintaan liittyvien teemojen osalta.

Arvioinnin yhteydessä todettiin, että riskien arviointiin oli mm. uutta tietopohjaa (hulevesiselvitykset, verkostomallinnukset), maankäytössä todettiin tapahtuneen edelliseen arviointiin nähden muutoksia ja maankäytön osalta todettiin myös odotettavissa olevia oleellisia muutoksia. Lempäälässä todettiin tapahtuneen joitakin vahingollisia seurauksia aiheuttaneita hulevesitulvia ja myös hulevesitulvariskien hallinnan toimenpiteitä todettiin toteutetun (ojien perkaus, erilaiset viivytysrakenteet). Näiden muutosten vuoksi päädyttiin päivittämään koko alustavan arvioinnin raportti ja sen pohjalta tekemään uusi päätös hulevesitulvariskin merkittävyydestä.

Liitteenä oleva hulevesitulvariskien arviointiraportti pidettiin yleisesti nähtävillä 23.9.2025 – 21.10.2025 ja sen nähtävillä olosta tiedotettiin kunnan verkkosivuilla sekä Lempäälä-Vesilahden Sanomissa. Hulevesitulvariskien alustavasta arvioinnista ei jätetty sen nähtävillä oloaikana mielipiteitä tai kommentteja.

#### Arvioinnin tulokset

Tehdyn arvioinnin perusteella katsottiin, ettei Lempäälän kunnassa ole esiintynyt eikä tulevaisuudessa arvioida esiintyvän hulevesitulvia, joista olisi aiheutunut tai aiheutuisi lain (620/2010) tarkoittamia yleiseltä kannalta katsoen merkittäviä vahingollisia seurauksia. Kunnan alueella ei katsota olevan merkittävää hulevesitulvariskiä eikä merkittäviä hulevesitulvariskikohteita ehdoteta nimettäväksi.

Arvioinnin yhteydessä tunnistettiin kuitenkin alueita, joilla hulevesistä on aiheutunut ja voi aiheutua vahinkoa. Tilanteet ovat yleensä aiheutuneet

hulevesiviemärin tai ojan tilapäisestä tukkeutumisesta, kapasiteetiltaan liian pienestä rummusta tai hulevesiviemäristä tai liittyneet tilanteeseen, jossa lumet ovat sulaneet äkillisesti eikä avo-ojaston välityskyky ole riittänyt tilapäiseen runsaan vesimäärän käsittelymiseen. Aiempiin arviointeihin nähden uusina kohteina tunnistettiin Pyhällöntien alikulku sekä Lempoisten alue, joissa marraskuun 2024 hulevesitulvan aikana aiheutui haittaa liikenteelle ja jätevesiviemäriverkoston toiminnalle.

#### Tunnistettut kehittämisnäkökohdat

Ilmastonmuutoksen myötä sademäärät kasvavat ja rankkasateet voimistuvat. Hulevesitulvat lisääntyvät ja niistä aiheutuvat vahingot todennäköisesti kasvavat. Hulevesitulvariskien hallintaan onkin kiinnitettävä tulevaisuudessa entistä enemmän huomioita.

Hulevesien hallinnan suunnittelu on jatkossakin tärkeää osana maankäytön suunnittelua tiivistyvillä asuin- ja teollisuusalueilla maanpinnan peitteisyyden kasvaessa. Esimerkiksi kuntakeskustaan, Sääksjärvelle ja Marjamäkeen ennakoitua kohdistuvan lähivuotien merkittäviä maankäytöllisiä muutoksia. Hulevesien määrän lisääntyminen ja johtaminen on huomioitava tiivistyvän alueen lisäksi myös koko valuma-alue tasolla hulevesitulvariskien pienentämiseksi. Purkuojien kapasiteettiin vaikuttaa monissa paikoin vastaanottavan vesistön pinnankorkeus, joten purku-uomien kapasiteettia ei pystytä välttämättä kasvattamaan esimerkiksi purku-uomaa syventämällä. Myös tämän vuoksi tiivistyvän rakentamisen aiheuttamia lisääntyneitä virtaamia on tärkeä hallita viivyttämällä ja mahdollisuuksien mukaan imeyttämällä hulevesiä, niin kiinteistökohtaisesti kuin alueellisissa järjestelmissä. Hulevesien viivyttämiseksi tulee varata riittävästi tilaa ja turvalliset tulvareitit esimerkiksi teitä tai puistoja pitkin on tärkeä varmistaa.

Hulevesitulvariskien hallitsemiseksi tarvitaan tunnistettujen ongelmapaikkojen tarkastelua sekä tarvittavien hallintatoimenpiteiden toteuttamista. Hulevesien hallinnan toimenpiteitä on tarpeen tehdä jatkossakin purku-uomien ja rumpujen kapasiteetin varmistamiseksi sekä toteuttaa myös tarvittavia viivytyrakenteita. Myös jo toteutettujen hulevesien hallintaratkaisujen ylläpitotarvetta on hyvä seurata. Vuonna 2019 laaditun Lempäälän kunnan hulevesien hallintasuunnitelman päivittämistarve tulee arvioida ja sen voisi ajoittaa esim. seuraavan hulevesitulvariskiarvioinnin yhteyteen.

|          |                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Liitteet | Hulevesitulvariskien alustava arviointi 2025<br>Liite 1 Merkittävän hulevesitulvariskin indikaattorit<br>Liite 2 Alustavan hulevesitulvakartan aineistot<br>Liite 3 2019 tunnistettujen hulevesien hallinnan ongelmakohteet<br>Liite 4 Valuma-alueiden aluejako |
|----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|               |                                               |
|---------------|-----------------------------------------------|
| Oheisaineisto | Esittelyaineisto, Hulevesitulvariskiarviointi |
|---------------|-----------------------------------------------|

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 5 luvun 5 §:n mukaan yhdyskuntalautakunta on toimivaltainen päättämään asiasta.

Lisätietoja: ympäristötarkastaja Iina Lampi, puh. 040 195 5568, sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@lempaala.fi

Esittelijä

Yhdyskuntajohtaja

Päätösehdotus

Yhdyskuntalautakunta päättää, että Lempäälän kunnan alueelle ei nimetä lain (620/2010) mukaisia yleiseltä kannalta merkittäviä hulevesitulvariskialueita.

Päätös

Yhdyskuntalautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi

Pirkanmaan ELY-keskus, ympäristötarkastaja Lampi, infrapäällikkö Pekkala, yleiskaavoittaja Suontausta, Lempäälän Vesi Oy